

„Kto nic nie robi, nie popełnia błędów, ale i sam niczego się nie uczy”

SCENARIUSZ LEKCJI

Scenariusz opracowany w ramach projektu „Przygody Przedsiębiorczego Dzeka” na podstawie książki **„Bankructwo małego Dzeka” Janusza Korczaka**, która w Roku Edukacji Ekonomicznej 2024, ustanowionym przez Senat RP, została wpisana na listę lektur w klasach 4–8 szkoły podstawowej

LEKCJA PRZEZNACZONA DLA: Uczennice/Uczniowie klas 4–6 szkoły podstawowej.

CZAS TRWANIA: 45 minut.

PRZEDMIOT: Język polski.

CELE KSZTAŁCENIA: Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego,
- opowiada o wydarzeniach fabuły,
- określa tematykę oraz problematykę utworu,
- wskazuje i omawia wątek główny,

- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera,
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia,
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- opowiada o przeczytanym tekście,
- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego.

METODY KSZTAŁCENIA: Praca z tekstem, pogadanka.

FORMY PRACY: Grupowa, zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: Tekst lektury, słownik języka polskiego (wersja papierowa lub multimedialna).

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE: Komputer z dostępem do Internetu, ekran multimedialny, kartki z cytatami, tablica do pisania/flipchart.

- ETAPY LEKCJI:**
1. Praca ze słownikiem
 2. Podział klasy na grupy, losowanie cytatu.
 3. Praca nad cytatem, wyszukiwanie wydarzeń z lektury.
 4. Zapis tematu lekcji.
 5. Dyskusja.
 6. Wypracowanie wspólnego wniosku.

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU LEKCJI

1. Praca ze słownikiem języka polskiego – wyjaśnienie znaczenia słowa cytata. (5 min.)

cytat – słowa przytoczone dosłownie z jakiegoś tekstu pisanego lub z czyjejś wypowiedzi ustnej

2. Nauczyciel dzieli na 4 grupy. Każda grupa losuje kartki z cytatem (wybrany i przygotowany przez nauczyciela) autorstwa Janusza Korczaka (zał. 1). (5 min.)

Propozycje cytatów:

- „Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie, wytłumacz, jeśli nie może – pomóż”,
- „Pozwól dziecku błędzić i radośnie dążyć do poprawy”,
- „Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku”,
- „Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało”,
- „Dobry wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil”,
- „Dzieci nie są głupsze od dorosłych, tylko mają mniej doświadczenia”.

(można samemu dopasować inne cytaty, w zależności od klasy)

3. Każda grupa pracuje nad danym cytatem. Wyjaśnia jego znaczenie. Potem odnajduje sytuacje z książki pasujące do cytatu. Następnie lider każdej grupy przedstawia wyniki grupy. (20 min.)

- „Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie, wytłumacz, jeśli nie może – pomóż”: np. Nauczycielka pomaga Dżekowi w realizacji jego pomysłów, ale wie również, że chłopiec nie może zaniedbywać nauki. „Owszem, bardzo mi się twój pomysł podoba – mówi pani – ale, mój miły Dżeku, nie zaniedbuj się w nauce. Widocznie kooperatywa zabiera ci zbyt wiele czasu. Byłoby mi bardzo przykro, gdybyś stał się złym uczniem. Nie wypada nawet, żeby bibliotekarz źle się uczył, on – który powinien dawać przykład rzetelnego stosunku do książki i do wiedzy”
- „Pozwól dziecku błędzić i radośnie dążyć do poprawy”: np. Sytuacja z budzikiem: ojciec powiedział Dżekowi, że zegarek, który go budzi, ma kogucika, więc pod nieobecność taty chłopiec rozłożył budzik i szukał kogucika, nie wiedział, że to mechanizmy wewnątrz go budzą, a zegarek w ten sposób nie nadawał się do naprawy. Dżek otrzymał za to ustne upomnienie, ale już wiedział, że więcej tego nie zrobi.
- „Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku”: np. indywidualizm Dżeka przy zakupach do sklepiku.
- „Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało”: np. dotyczy Dżeka i jego chęci do bycia kupcem oraz rozwijaniem się w tym kierunku, bo to go naprawdę interesowało; „Dżek od małości lubił liczyć. Zbierał i liczył zapałki, bilety tramwajowe, liczył sklepy, domy, kroki, samochody. Wie Dżek, ile jest sklepów do rogu z prawej i lewej strony. Dżek chce być kupcem”.
- „Dobry wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil”: np. nauczycielka w wielu sytuacjach dopinguje uczniów swojej klasy „Nauczycielka podyktowała książki, a potem mówiła, że trzeci oddział jest bardzo ważny, bo z trzeciego oddziału przechodzi się do czwartego, że starsi chłopcy powinni już dobrze się sprawować nie tylko w szkole, ale i na ulicy, bo muszą dawać młodszym dobry przykład”; udziela bardzo rzeczowych rad Dżekowi dotyczących założenia kooperatywy i korzystania z pomysłów siódmoklasistów; widzi pozytywne efekty pracy Dżeka i chwali go, co wyzwala w chłopcu chęć do dalszej pracy „Bardzo rozumnie zaczyna Dżek swą pracę – powiedziała pani. – Teraz jestem spokojna o waszą kooperatywę. Dżek nie jest nowicjuszem: zdał chlubny egzamin jako bibliotekarz. Przeszedł już przez próbę ogniową”; często chwali swoich uczniów „Widzicie, jak dziś było cicho i ładnie. Każdy starał się pracować najlepiej, jak tylko mógł. Nawet Dżon zupełnie porządnie napisał”.
- „Dzieci nie są głupsze od dorosłych, tylko mają mniej doświadczenia”: np. kiedy Dżek przyniósł książki do szkoły, Fil odtętnił dziwny taniec i uniósł Dżeka do góry. Początkowo chłopiec był zły na Fila, ale potem zorientował się, że Fil zrobił mu reklamę i uczniowie zainteresowali się książkami przyniesionymi do biblioteki; nauczycielka radziła Dżekowi zbieranie rachunków żeby potem umiał się wytłumaczyć z wydanych pieniędzy – co przydało się przy sprawdzaniu finansów przez komisję rewizyjną.

4. Nauczyciel zapisuje kolejny cytat jako temat lekcji: Kto nic nie robi, nie popełnia błędów, ale i sam niczego się nie uczy” (Janusz Korczak). (5 min.)

Wypowiedział go pan Taft, kiedy Dżek połakomił się na wieczne pióra na targu, które wcale nie były wieczne i szybko się wypisały.

Taft mu wtedy wytłumaczył:

- Przyjacielu Fulton, wszystko, co się robi, raz się lepiej udaje, raz gorzej. Na to nie ma rady. Kto nic nie robi, ten nie popełnia błędów, ale się też nie uczy. Oszukali cię i teraz już wiesz, że jest handel uczciwy, solidny i handel szachrajski, spekulacyjny, że jest towar dobry i tandeta. Dobre wieczne pióro jest drogie, a amatorów na wieczne pióra wielu. Pióro – to nie zabawka. A czy nie ma w sklepach zegarków do zabawy, które idą tylko wtedy, kiedy się kręci? Ani śmiać się z ciebie, ani wymawiać nie mają prawa. Bądź ostrożniejszy i twoi koledzy niech się nauczą ostrożności.

**5. Dyskusja – które z wydarzeń z książki odnoszą się do tego cytatu (z pkt 4)?
Czy były to wydarzenia przyjemne, czy takie, których nie chcielibyśmy przeżyć?
Dlaczego dopuszczamy popełnianie błędów? (5 min.)**

6. Wspólny wniosek (będący parafrazą cytatu)(5 min.) np.:

Sami niczego się nie nauczymy, jeśli nic nie będziemy robić. Jeżeli będziemy próbować, to w efekcie albo odniesiemy sukces, albo nie. Ale na pewno zdobędziemy doświadczenie, które będziemy mogli wykorzystać w przyszłości.

Zadanie domowe:

Nauczyciel dzieli klasę na grupy 4-5 osobowe. Każda grupa przynosi na kolejną lekcję:

- 1 arkusz kolorowego brystolu A3,
- np. kredki, mazaki, ołówki, kolorowe długopisy, koperty/kopertki, sznurki, wstążeczki, małe klamerki, klej, taśma dwustronna, taśma klejąca, bibuła, kolorowy papier,
- przygotowane ewentualne wycinki np. zdjęcia, rysunki nawiązujące do książki o Dżeku.

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie, wytłumacz, jeśli nie może – pomóż” Janusz Korczak

„Pozwól dziecku błędzić i radośnie dążyć do poprawy” Janusz Korczak

„Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku” Janusz Korczak

„Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało” Janusz Korczak

„Dobry wychowawca, który nie wtlacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil” Janusz Korczak

„Dzieci nie są głupsze od dorosłych, tylko mają mniej doświadczenia” Janusz Korczak

